

Ceny a prémie výboru Sekcie pre vedeckú a odbornú literatúru a počítačové programy Literárneho fondu

Cena za celoživotné dielo v oblasti vedy za rok 2023

Výbor sekcie pre vedeckú a odbornú literatúru a počítačové programy Literárneho fondu v snahe oceniť dielo osobností slovenskej vedy, ktoré dovŕšili 70 rokov, udeľuje od roku 2022 cenu za celoživotné dielo za významný prínos v oblasti vedy. Cena sa udeľuje každoročne za dlhoročnú vedeckú činnosť na vysokej profesionálnej úrovni v troch vedných oblastiach:

Vedy o neživej prírode: prof. RNDr. Miroslav Bielik, DrSc.

Vedy o živej prírode: prof. MUDr. Marián Bernadič, CSc.

Vedy o spoločnosti: PhDr. Peter Salner, DrSc.

Cena za vedeckú a odbornú literatúru za rok 2022

Cena je prejavom verejného uznania za vytvorenie vedeckého alebo odborného diela, ktoré vyšlo v prvom vydaní v uplynulom kalendárnom roku. Udeľuje sa občanovi SR v 6 kategóriách.

Cena za vedeckú a odbornú literatúru v kategórii spoločenských vied:

Porota:

Mgr. Róbert Karul, PhD. - predseda poroty

doc. PhDr. Vladimír Segeš, PhD.

doc. PhDr. Ivan Mrva, CSc.

PhDr. Miroslav Londák, DrSc.

prof. JUDr. Marek Števček, DrSc., a kolektív

za dielo ***Civilné právo procesné. Úvod do civilného procesu a sporové konanie***, vyd. Nakladatelství C. H. Beck

Kniha určená širokej právnickej obci, študentom práva, ako aj praktikujúcim právnikom v najrozmanitejších právnických profesiách, tematicky pokrýva úvod do civilného procesu a sporové konanie. Civilné právo patrí k tradičným oblastiam, no rekodifikácia civilného procesného práva prebehla na Slovensku nedávno, takže táto publikácia je mimoriadne aktuálna a potrebná. Predstavuje nový uhol pohľadu na civilné procesné právo v právnom systéme a obsahuje rozsiahle teoretické poznatky vychádzajúce z právnej teórie, judikatúry a z praktických skúseností pri jeho uplatňovaní. Kolektív autorov zložený z tvorcov novej procesnej úpravy, odborníkov z teórie i z praxe sa pri spracovaní jednotlivých častí a kapitol opiera o najnovšie poznatky vedy civilného práva procesného, reaguje na judikatúru súdov SR a vyzdvihuje názory významných predstaviteľov slovenského práva.

Prémie za vedeckú a odbornú literatúru v kategórii spoločenských vied:

Mgr. Ondrej Ficeri, PhD.
za dielo ***Luník IX – zrod rómskeho geta***, vyd. Centrum spoločenských
a psychologických vied SAV

Iveta Škripková
za dielo ***Feministické divadlo a jeho slovenská cesta***, vyd. Divadelný ústav

PhDr. Juraj Zajonc, CSc.
za dielo ***Valentín na Slovensku***, vyd. Ústav etnológie a sociálnej antropológie
SAV

Cena za vedeckú a odbornú literatúru v kategórii humanitných vied:

Porota:

doc. PhDr. Vladimír Segeš, PhD. – predseda poroty
Mgr. Róbert Karul, PhD.
prof. PhDr. Peter Žeňuch, DrSc.
doc. PhDr. Ivan Mrva, CSc

PhDr. Miriam Hlavačková, PhD.
za dielo ***Pútnik – kráľ Mikuláš Ujlaki a jeho cesta do Ríma (Sonda do života
stredovekých pútnikov)***, vyd. Rak

Predmetom tejto originálnej knihy je životný príbeh zemepána Hlohovca Mikuláša Ujlakiho, ktorý zastával viacero najvyšších krajinských hodností, ba stal sa aj kráľom Bosny. Prostredníctvom neho autorka približuje motivácie pútnikov, problematiku cestovania, životosprávy, foriem ubytovania i prejavov zbožnosti. Vychádza pritom z archívneho výskumu v Ríme, Mantove, Viedni či v Budapešti a prináša nové poznatky nielen o osobnosti tohto uhorského veľmoža, ale aj o cestovaní stredovekých ľudí. Vďaka čomu sa na naše územie dostávala vtedajšia európska kultúra, umenie, vzdelanosť a architektúra. Mikrohistória nemá zatiaľ u nás priveľkú tradíciu, a tak tento historický portrét svojím výnimočným spracovaním a pôsobivou grafickou úpravou nepochybne nájde ohlas nielen v odbornej, ale aj v širšej čitateľskej verejnosti.

Prémie v kategórii humanitných vied:

prof. PhDr. Daniela Slančová, CSc., a kolektív
za dielo ***Úvod do štúdia interaktívnej štylistiky (1. a 2. diel)***, vydavateľstvo
Prešovskej univerzity

Mgr. Peter Šimko, PhD., a kolektív
za dielo ***Košicko-bohumínska železnica (Veľká kniha o ocelovej tepne
severného Slovenska)***, vyd. Považské múzeum

prof. PhDr. Peter Švorc, CSc.
za dielo **Štrbské vizitácie posledných sto rokov (1918 – 2021)**, vyd.
UNIVERSUM-EU, s. r. o.

PhDr. Dušan Teplan, PhD., PhDr. Marián Kamenčík, PhD.
za dielo **Slovenský nadrealizmus v korešpondencii (1935 – 1948)**, vyd.
FACE v spolupráci s FA Prešovskej univerzity

Cena za vedeckú a odbornú literatúru v kategórii biologických a lekárskech vied:

Porota:

prof. PharmDr. Daniela Ježová, DrSc. – predsedníčka poroty.
prof. MUDr. Fedor Čiampor, DrSc.
prof. MUDr. Igor Šulla, DrSc.
prof. MUDr. Marián Bernadič, CSc.

doc. MUDr. Ľubica Kováčiková, PhD., a kolektív
za dielo **Intenzívna starostlivosť v detskej kardiológii**, vyd. Solen

Kniha definuje detskú intenzívnu kardiologickú starostlivosť ako moderný nový odbor, ktorý je podmienkou úspešnej chirurgickej liečby detských pacientov so závažnými srdcovými chybami. Prezentuje viaceré nekonvenčné prístupy špičkovej medicíny, netradičné metódy ventilácie, ale aj súvisiacu liečbu iných systémov. Takáto komplexná starostlivosť si vyžaduje koordinovanú spoluprácu celých interdisciplinárnych tímov, pričom treba poznať pravidlá a riadenie tejto spolupráce podľa stavu a potrieb pacienta. Autori zahrnuli do publikácie aj svoje vedecko-výskumné a klinické poznatky, jej súčasťou sú prehľadové tabuľky a mimoriadne presné obrázky a schémy, ktoré nakreslila ruka chirurga.

Prémie v kategórii biologických a lekárskech vied:

doc. MUDr. Jozef Beňačka, PhD., MBA, MPH, MUDr. Ondrej Beňačka, PhD.,
MBH
za dielo **Point of Care – Urgentná sonografia**, vyd. HERBA

PhDr. Robert Krause, PhD., MBA
za diela **Detský mozog – novorodenec**, **Detský mozog – batola**, vyd. Ikar

Cena v kategórii technických a matematických vied:

Porota:

doc. dr. Tomáš Plachetka – predseda poroty
doc. RNDr. Mária Bohdalová, PhD.
Ing. Gabriel Bálint, PhD.

prof. Ing. Libor Ižvolt, PhD.
za dielo **Konštrukcie železničných tratí a staníc – železničný spodok**,
EDIS-vydavateľstvo UNIZA

Publikácia by mala prispieť k zvýšeniu povedomia o železničnom spodku, ktorému sa donedávna nevenovala takmer žiadna pozornosť a ktorý bol dlho považovaný na rozdiel od železničného zvršku za nemennú danosť. Vyplní medzeru v odbornej literatúre s touto tematikou a poskytne cenné informácie nielen študentom inžinierskeho štúdia, ale poslúži ako vhodný a bohatý študijný materiál aj používateľom z praxe, projektantom železničných či cestných stavieb. Nájdú v nej komplexný prehľad o jednotlivých konštrukčných prvkoch železničného spodku ako súčasti jazdnej dráhy železničných tratí a staníc, ktoré je potrebné navrhnuť, vybudovať, modernizovať či rekonštruovať. Ku kvalite a spoľahlivosti železničnej dopravy by malo prispieť aj poznanie príčin a typu porúch a deformácií telesa spodku a zvýšenie jeho odolnosti a stability či sanácia zemných a skalných svahov, čo je takisto súčasťou knihy.

Prémie v kategórii technických a matematických vied:

doc. Ing. Katarína Valášková, PhD., Ing. Pavol Ďurana, PhD.
za dielo **Finančné modely v podnikovej praxi (Momentum riadenia ziskov)**, vyd. EDIS, Žilinská univerzita v Žiline

Ing. Matúš Materna, PhD., doc. Ing. JUDr. Alena Novák Sedláčková, PhD.
za dielo **Komercializácia poskytovateľov leteckých navigačných služieb**,
vyd. EDIS, Žilinská univerzita v Žiline

Cena v kategórii prírodných vied a vied o Zemi a vesmíre:

Porota:

RNDr. Pavol Siman, PhD., - predseda poroty
RNDr. Pavol Nejedlík, CSc.
RNDr. Pavol Kenderessy, PhD.

prof. Juraj Majzlan, PhD., prof. RNDr. Martin Chovan, PhD.
za dielo **Rudná mineralógia**, vyd. Univerzita Komenského v Bratislave

Rudná mineralógia zohráva dôležitú úlohu pri výskume vzniku rudných mineralizácií, pri vyhľadávaní a prieskume ložísk rúd a pri ťažbe, spracovaní a riešení ich dosahov na životné prostredie. Toto prvé súborné dielo na Slovensku venujúce sa rudnej mineralógii približuje odbornej verejnosti a záujemcom geologické mineralogické výskumy. Stretlo sa v ňom veľa renomovaných odborníkov zo SR, z ČR, Nemecka, ale aj z USA. Publikácia je koncipovaná do odborne aj textovo nadväzujúcich celkov, v ktorých sa čitateľ jasne a jednoducho zorientuje. Spomenieme napr. základy odrazovej mikroskopie, opis vybraných minerálov, textúry rúd, ktoré sú typické pre určité vybrané genetické typy ložísk, základy kryštalochémie, tvorbu a vznik štruktúr minerálov rudných ložísk s dôrazom na pomerne komplikovanú kryštalochémiu

sulfidov a sulfosolí, chemické a spektroskopické metódy výskumu či aplikáciu rudnej mineralógie v technologickom procese úpravy rúd.

Prémia v kategórii prírodných vied a vied o Zemi a vesmíre:

RNDr. Gabriela Ivaňáková, RNDr. Pavol Faško, CSc., Mgr. Jozef Pecho
za dielo ***Počasié, ako ho nepoznáš***, vyd. Tatran

Cena v kategórii encyklopedických vied, slovníkovej literatúry a vedy o architektúre:

Porota:

prof. MUDr. Marián Bernadič, CSc., - predseda poroty
prof. PhDr. Svetozár Krno, CSc.
doc. RNDr. Ivan Červeň, CSc.

Ing. Marian Plavec
za dielo ***Fujary a píšťaly (1. diel)***, vyd. EUROLITERA

Kniha zaujme jedinečným pohľadom na dejiny a históriu fujaristov a píšťalkárov na Slovensku. Prináša pozoruhodné doklady o fujarách a hre na nich. Spoznáme názory vedcov, hudobníkov a osobností folklórneho života na tieto hudobné nástroje, majstrov v hre na fujarách či píšťalách, starých majstrov, po ktorých ostali mnohé nástroje a inšpirácie, viaceré generácie fujaristov a píšťalkárov, ktorí rozvíjali nielen tieto nástroje a hru na nich, ale prispeli podstatnou mierou k uchovaniu dedičstva ľudovej piesne na Slovensku. Dozvieme sa, aký je súčasný hudobno-výtvarno-technický obraz slovenskej fujary a rôznych typov pastierskych píšťal a čo je typické pre valaské fujary priechodského typu a laznické fujary detvianskeho typu. Veľmi cennou súčasťou diela je aj CD.

Prémie v kategórii encyklopedických vied, slovníkovej literatúry a vedy o architektúre porota neudelila.